

MidtSkandia

- et unikt nordisk samarbeid med historiske røtter

Samarbeid over grensen mellom Helgeland i Norge og Västerbotten var tidlig en viktig forutsetning for befolkningen i regionen. Gjennom handelsstedene Mosjøen og Mo i Rana kunne fjellbeboere bytte til seg varer som var livsviktige for overlevelse. Det øst – vestlige handelsstråket resulterte også i at man lærte å kjenne hverandre, skapte felles vaner og knyttet familieband.

«Vi skaper, utvikler, og deltar på arenaer og i nettverk for å påvirke beslutningstakere i felles grenseoverskridende spørsmål»

MidtSkandias reise

Dagens MidtSkandia ble startet på Mo i Rana i november 1988. Initiativtaker var daværende ordfører i Mo i Rana, Svein Bogen. Organisasjonen avløste et tidligere grenseoverskridende samarbeid som hadde navnet Kjølengruppen. Dette samarbeidet var hovedsakelig sammensatt av næringslivsledere, som hadde vanskelig for å prioritere mye tid til slikt arbeide. Det resulterte i liten aktivitet, noe som skapte behov for en reorganisering med sterkere politisk forankring.

Målet med ny organisasjon var at dette skulle bli en organisasjon i det nordiske samarbeidet med finansiering blant annet fra nordisk ministerråd.

Organisasjonen fikk arbeidsnavnet Blå Veggen Vest, første styreleder var Karl Sæterstad fra Mo i Rana. Han ble etterfulgt av ordfører i Storuman Harry Søder. Blå Veggen Vest hadde i starten ikke noe administrasjon. Det løpende arbeidet ble gjennomført av styret og da i hovedsak styreleder.

Det ble lagt ned et stort arbeide de første årene med flere besøk hos Nordisk Ministerråds embetsmannskomite NÆRP i København for å få organisasjonen formelt innlemmet i det Nordiske samarbeidet som den 10 samarbeidskomiteen. Dette arbeidet var vanskelig, ikke minst på grunn av EU sin utvidelse, og at Sverige og Finland kom inn som medlemmer. Det resulterte i en større diskusjon om Nordisk råd sin fremtid inkludert grensekomiteene i Norden.

Sekretariatet ble etter hvert en kjøpt tjeneste fra medlemskommunene. På Svensk side ble Rolf Persson Storuman sekretær i 50% stilling, tilsatt i Storuman kommune. Fra 1991 ble det også kjøpt en tjeneste fra Hattfjelldal kommune v/Asgeir Almås som da utførte det Norske sekretariatet t.o.m. 1993. F.o.m. 1994 har det Norske sekretariatet vært utført av Rana Utviklingselskap. Første tilsatte sekretær i MidtSkandia var Jarl Folkesson med lokalisering i Tärnaby slik sekretariatet også er i dag.

Organisasjonens navn var en lang diskusjon, det ble vurdert mange forslag og en endte til slutt opp med navnet MidtSkandia. Bakgrunnen for navnet relateres til fjellformasjoner nede i jordskorpa, Skanderna.

Økonomisk må man nevne at før EU systemets interregmidler oppsto var hovedfinansier i ulike prosjekter i hovedsak lensstyrelsen i Västerbotten. I tillegg bidro Nordland fylkeskommune og medlemskommunene til finansiering av ulike prosjekter og medlemsavgift. MidtSkandia har etter mange år lyktes å få en avtale med Nordisk Ministerråd som resulterer i økonomisk bistand til sekretariatsarbeidet.

To tema har helt fra starten preget MidtSkandia sitt arbeide, bedre kommunikasjoner over grensen, samt turistutvikling i regionen. Av enkeltsaker som det ble arbeidet med i lang tid og som til slutt ble realisert må nevnes Umskartunnelen. Den har bidratt veldig til å få til økt øst - vest trafikk og samarbeid. Ten-T status for E12 har det også blitt arbeidet med i lang tid, og det har gitt positivt resultat. Grensehinder og fjerning av slike har vært tema det har blitt arbeidet med helt fra starten av. Ved bruk av informasjonsmateriell, konferanser o.l. har man delt kunnskap med og om hverandre over grensen.

Samarbeid med andre grenseregioner, og da i hovedsak Kvarkenrådet, har vært et prioritert område for MidtSkandia. Krav om en fremtidig fastlandsforbindelse mellom Sverige og Finland over Kvarken har hatt MidtSkandia sin støtte hele tiden sammen med blant annet Kvarkenrådet og Blå Veggen foreningen.

Som nevnt har kommunikasjon og turisme vært temaene samarbeidet har arbeidet mest med helt fra starten, men flere andre prosjekter er gjennomført. Ett prosjekt MidtSkandia var sterkt delaktig i som kan nevnes var rensing av den forurensede koksverktomta på Mo i Rana med hjelp av dyrking av mikroorganismer i nedlagte gruveganger i Mofjellet. Dette var et nært samarbeid med forskere fra både Finland, Sverige og Norge, samt Universitetet i Umeå, SINTEF og Terrateam på Mo i Rana.

Et annet prosjekt en kan nevne var Elg i MidtSkandia. Det var et interregprosjekt med flere samarbeidsparter der en skulle skaffe kunnskaper om elgens trekkmonster i grenseområdene. Dette for å gjøre MidtSkandia 'synlig' og styrke forankringen.

Med etableringen av Regionrådene på Helgeland er det regionrådene på norsk side i tillegg til Rana kommune som har styremedlemmer fra norsk side. For tiden er det ett unntak med at Helgeland Regionråd har meldt seg ut av samarbeidet. Deres styreplass innehas i dag av Alstahaug kommune. Denne organiseringen gjør kanskje at ikke alle kommunene har like mye fokus på MidtSkandia som de burde hatt.

Med så liten administrasjon som MidtSkandia har må også antall prosjekter holdes på et nivå en makter med, selv om ulike prosjekter organiseres med egen organisasjon. Slik har det alltid vært og slik vil det nok fortsette. Det beror også på tilgang til økonomiske midler til grenseoverskridende arbeide.

«Resultatene av prosjektene slike organisasjoner bedriver må sees i ett langt perspektiv. Arbeidet er viktig; det bidrar til samarbeid og utvikling».